

La crisi del mosaic pakistanès

Un grup de pakistanesos cremen uns pneumàtics per protestar per l'assassinat de Benazir Bhutto, a Muzaffarabad, al Calxmir administrat pel Pakistan, el 28 de desembre passat.

El ressò informatiu per l'assassinat el 27 de desembre de l'ex-primera ministra i principal candidata a guanyar les properes eleccions del Pakistan, Benazir Bhutto, ha servit per constatar una vegada més la complexa situació social d'aquest país, condicionada per aspectes que van més enllà de la simple oposició entre demòcrates i islamistes, entre partidaris de Bhutto i del règim militar del president Musharraf, a la qual es tendeix a reduir la batalla pel poder en aquest mosaic de pobles i nacions que és el Pakistan.

“Quan la van matar, el meu pare em va telefonar per demanar que tornés a casa de seguida o que no em mogués d'allà on era. Tothom s'esperava una revolta i jornades d'extrema violència”, recorda Suhail, un jove de Karachi que relata la por que va sentir durant la crisi posterior a l'assassinat

L'assassinat de l'ex-primera ministra pakistanesa Benazir Bhutto ha significat un cop molt fort als plans d'Occident d'instaurar al país una veritable democràcia. Mentrestant, el president Musharraf, que molts acusen d'estar al darrere del crim, ha aconseguit d'ajornar les eleccions fins al 18 de febrer.

de Bhutto, en el transcurs de la qual van morir més de 50 persones i van ser incendiades estacions de trens i centenars de comerços. Els seguidors del Partit Popular del Pakistan (PPP) van descarregar així la ràbia per la suposada participació dels serveis d'intel·ligència en l'assassinat, en plena campanya electoral, de la persona

que representava la principal amenaça al poder de l'actual govern.

Les autoritats asseguren que l'únic responsable del crim és el militant d'al-Qaida que es va immolar amb una bomba a pocs metres de Bhutto. Però l'entorn de la líder del PPP replica la versió oficial dient que Benazir va morir pels trets disparats

pel terrorista instants abans de l'explosió i acusa directament el president Pervez Musharraf de "no haver ofert la seguretat necessària". Bhutto havia estat objecte de diversos intents d'assassinat des que a l'octubre va tornar al Pakistan després de vuit anys d'autoexili, el més greu dels quals va costar la vida a 133 persones. Sorprenentment, la policia no va fer cap detenció en relació amb aquell fet, l'atemptat suïcida més sagnant de la història del Pakistan. Això reforça les sospites de l'oposició respecte a una possible vinculació dels terroristes islamistes amb elements de les forces de seguretat.

L'allau d'acusacions han situat el govern en una situació delicada i, en un intent de minimitzar l'impacte a les urnes arran de la seva baixa popularitat, ha empès la comissió electoral a ajornar els comicis, que finalment seran el 18 de febrer, sis setmanes més tard de la previsió inicial. L'oposició ha criticat la mesura, però la comissió s'ha justificat dient que l'onada de violència feia impossible una elecció amb garanties.

Cop als plans d'Occident. La desaparició de Bhutto ha estat un cop als plans d'Occident per al Pakistan, que eren de participar en un nou govern que permetés la transició del règim militar a una democràcia plena. De fet, els Estats Units van fer pressió sobre el president Musharraf perquè amnistiés Bhutto dels càrrecs de corrupció de què era acusada i li permetés de tornar al país i presentar-se a les eleccions. Benazir era l'aliada de Washington, la cara amable de la po-

lítica pakistanesa i la dona decidida a combatre l'extremisme islamista que, des de les bases a les muntanyes del Pakistan, desestabilitza l'Afganistan –país veí– i entrena noves fornades de terroristes. Per això, la disputa política entre l'oposició encapçalada pels partidaris del PPP –ara dirigit pel fill i el marit de Bhutto– i el partit pro-governamental Lliga Musulmana del Pakistan-Q (PML-Q), ha estat interpretada a casa nostra com la lluita entre pro-demòcrates i reaccionaris, entre amics de l'obertura política i adeptes al règim militar. Però la qüestió pakistanesa i l'arrel dels problemes d'aquest país van més enllà d'una simple lluita ideològica.

Revolta al Sind. Els avalots amb la policia dels darrers dies s'han concentrat a la província del Sind, al sud-est del Pakistan, d'on és originària el clan Bhutto i on el seu partit obté els millors resultats. Una part important dels seguidors del PPP són membres de la comunitat lingüística i cultural sîndia, que de tant en tant es revolta contra la marginació de les autoritats dirigides pels muhàjirs, els immigrants musulmans que com Pervez Musharraf van arribar el 1947 de l'Índia per ocupar l'espai deixat pels dirigents i funcionaris hindús i que, tot i representar el 7% de la població, van aconseguir d'imposar l'urdú com a idioma oficial. La relació entre les dues comunitats sempre ha estat marcada per la violència i la important presència de muhàjirs a la regió desagradada a molta gent, com ara a Amina Shah, una jove de Karachi que es lamenta que "el Sind ara és ple d'estrangers vinguts de

l'Índia que ens odien i que volen destruir-nos". El moviment nacionalista sîndi també acusa els muhàjirs d'atiar el fonamentalisme sunnita en una regió on hi ha una important presència hindú i de musulmans xiïtes, com és el cas de la família Bhutto. Els sîndis veien en Benazir Bhutto, malgrat tots els seus defectes i les sospites de corrupció, la clau del canvi i la garantia cap a un estat de coses més just.

La província del Panjab, al nord, és un altre món. La PML-Q de Musharraf s'hi acostuma a imposar per majoria i als darrers comicis el PPP només va poder obtenir 39 dels 148 escons assignats al Panjab. El pes demogràfic de la població panjabi –60% del total– sumada al poder muhàjir a les institucions formen un *lobby* que controla els ingressos de l'estat. "Si voleu saber què vol dir colonialisme, feu un volt pels carrers bruts i deixats de Karachi i després visiteu les modernes i impecables ciutats d'Islamabad o Lahaur [capital del Panjab]", ens recomana Suhail mentre ens mostra retalls de premsa on es diu que "el Sind aporta el 70% del PIB, però només rep el 23% de les inversions nacionals".

De fet, al Pakistan no hi ha cap regió exempta de problemes amb el poder central. Pel que fa a les altres dues províncies, al Balutxistan hi ha un fort sentiment de rebuig cap a les autoritats, mentre que la Regió de la Frontera del Nord-oest és habitada per tribus paixtus que viuen fora del control d'Islamabad.

Jordi Llaonart
Kuwait

Un país religiosament divers i multiètnic

El Pakistan es va fundar el 1947 sobre una base religiosa. Però el fet que pràcticament tots els habitants fossin musulmans no va uniformitzar la població ni va eliminar els sentiments nacionals de les minories ni va resoldre les diferències amb el poder central, que sempre ha estat controlat per panjabis i muhàjirs. Per això, el retorn dels polítics exiliats i la celebració d'eleccions lliures representaven un nou pas en el camí de la reconciliació dels pobles que formen el Pakistan. La desaparició de Bhutto i la crispació sorgida arran de l'ajornament electoral

amenacen ara d'avortar un procés que, a més, no tindrà cap possibilitat d'èxit fins que els partits dirigits pels clans totpoderosos o les organitzacions de base ètnica o religiosa no es comprometin a fer els grans canvis que el país necessita per tal que totes les comunitats se sentin representades i protegides per les autoritats d'Islamabad. En cas contrari, els eslògans d'"Adéu a Musharraf" que aquests dies s'han sentit als carrers del Sind reclamant la dimissió del president es podrien transformar ben aviat en un "Adéu al Pakistan".